

עין משפט
נר מצוה

ד א מיי פֿיאַ מה'ל נדרים הלכה יד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סתמך רלב סעף ה :

תוספות

איבעיז אימא.
מלאת אמרת דהיו תהיז בנשואה מייזי מדלגל כמיז ואס תלקח לאיש: דלכך עירוב פרכויות לומר דאז לחודיה מיפר בלרוסה: אם בן ואברה איסר רבתיב ובי פנויה למח לי השתא יי"ל במקום ארום מיפר בוי. ואס תחמר חי הוה שניק מייסה דהיו תהיז לא ידענא ואימא: אב ליבעי ארום וארום לחודיה מיפר. ובי דנקמ רחמנא למח לי. כלומר לענין מה סממיה לקרא דהפרת האז גבי היו תהיז דמשמע דאז גבייה ומה נפקא לן מינה נהפדמו כיון דכלא ארום איז מיפר בלרום בלא אז מייפר: מיבעי ליה דאם חקם הקים. האז והארום מיפר דמוקס הנדר: אס כן בית אישה מרה ממייזי בנשואה למח לי. במוקס אז ארום מיפר לבדו שלא במוקס אז מיניע שפיר לבדו וקשה לימא דאימא דבית אישה אינטערץ לומר דבנשואתן איה האז מוקס כמו בלרום ויש לומר דלהא לא אינטערץ דפשיטא דבנשואה אין אב מוקס אי נמי משמעויה דקרא דגבי נשואה לא במוקס מייזי: אימא אם בית אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין. ועולם ארום לחודיה מיפר: ובינה. כלומר מתשובתן איה למד שאין ארום לחודיה מיפר דלגבי נשואה אין בעל מיפר בקודמין וגבי ארוסה כמיז קודמין שמע מינה דמשום שותפות דאז דאז דמיפר בקודמין ובעל בלא אז איז מיפר בקודמין:

סו:

רן

דכיון שנשאת שוב אין לאזיה רשות בה הלכך נימא דבנשואה בעלה לחודיה ליפר ובלרוסה אז לחודיה ליפר דהא בלרוסין לא נפקא מרשות אב. ומהדר ליה דליכא לאוקמה בנשואה דבנשואה כמיז קרא אחרניא אס בית אישה נדרה ותרי קראי למח לי וכדסליק אדעתיה מעיקרא בלא דהש"ס מפרש מילתיה קימעא קימעא: ^(א) ואימא סרווייהו בנשואה. אבל בלרוסה לא רריך בעל כלל. וכ"ת תרי קראי למח לי לומר שאין הבעל מיפר בקודמין ולהכי הדר וכתב ואס בית אישה נדרה לאשמועינן שאין הבעל מיפר נדרים שקדמו לה קודם שנשאה: **הא ממילא שמעת מינה**. דבאס בית אישה לחודיה סגי דמשמע מיניה דבעל מיפר ושאינו מיפר בקודמין: **ואיצעית אימא הוה קדושין משמע**. הלכך על כרחיך לא מלאת דמרת דבלרוסה אז לחודיה מיפר דהויה קדושין משמע אלמא בנערה המאורסה רריך בעל ולא סגי באל לחודיה. וכ"ת נהי דהויה קדושין משמע נשואין נמי

משמע דהא ביצמות (דף ס.) אמרינן דכהן מיטמא לאחותו ארוסה ומוקמי קרא דולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש) בשנשאת אלמא הויה נמי נשואין משמע וכיון שכן נימא דבין בקדושין בין בנשואין אזיה ובעלה מפירין נדריה לימא דפשיטא לן דכיון שנשאת שוב אין לאזיה רשות בה ועוד דהא כמיז ואס בית אישה נדרה דאלמא בעל מיפר לחודיה: **אימא אז לחודיה ליפר**. נ"ל דאז לחודיה ליפר הוה דקאי ליה דכיון דלא יתה מרשות האז כדכתיבנא לעיל דבין הוה דמזי מיפר אבל ארום לא וסמיכותא דואס היו תהיה היינו לומר דלרום בעי אז וארום דכתב רחמנא לומר שאס הקים הוקס כדאמרין במוקס עליה דאז. ואע"ג דכתיב עליה דאס היו תהיה לאיש וכו' ואס ציוס שמוע אישה יניא אותה והפר את נדרה וכו' לאו למימרא דהפרתו תועיל כלל בלא שאס לא הפר ציוס שמוע נמלא שהקים דלחי איה בלחוד הוה דאוקמה ברשותא דלרום ולאו למידי אחרניא דכיון דלא יתה מרשות אז אין לך לזכות בלרום בלא בפחות שבשיעורין: **ומהדר ליה א"כ ואסרה אסר צביז אזיה למח לי**. כלומר אמאי טרח קרא לאשמועי' דבעודה פנויה מיפר אז לאשמועי' הכי בתר קרא דואס היו תהיה ואנא אמניא במוקס ארום אז מיפר לחודיה שלא במוקס ארום מיבעיא: **אימא אז בעי ארום אבל ארום לחודיה ליפר**. ממי חזא דמזי דסליק אדעתיה מעיקרא דנערה המאורסה לא יתה כלל מרשות אז ליתיה דעל כרחין כשנתארכה אז לחודיה לא מני מיפר מפיך ליה לפרכיה דכיון שכן אדרבה משמעוהא דקראי דלרום עיקר ואז טפל לו דכיון דטרח רחמנא לאשמועינן דאז מיפר קודם שנתארכה מכלל דלאחר שנתארכה נפקא לה מרשותיה וכיון דכתב קרא בזהיא דלרום מיפר דארום מיפר ושותפותיה דאז דליתיה בלא משום וי"ו מוסיק על ענין ראשון מסמתיי חי מוקמת ליה לומר שאס הקים הוקס דודאי פשטיא דקרא משמע דלרום לחודיה ליפר בלא דלא מלנין למימר דלא שייך אז בנדרי ארוסה בלא ארום דאי הכי הפרת אז דכתב רחמנא למח לי וכיון שכן כל היכא דמוקמת ליה לאז בנמידי סגי לן ונוקמיה הכי לאס הקים הוקס. ומהדרי' א"כ אס בית אישה נדרה למח לי ק"ו. ולא מני אמר דלהכי כתביה לומר שאס הקים אז לאחר שנשאת לא הוקס דלהא ל"ז קרא דפשיטא לן שריון שנשאת שוב אין לאזיה רשות בה ולא מלאת נמי למימר דלהכי כתביה דאי לא הוה אמניא דבלרום אפי' הקים אז לא הוקס דלא מני למימר דכיון דלא יתה עדיון מרשות אז ומדינא הוה לן למימר דאז לחודיה מני מיפר אי לאו פירכא דא"כ ואסרה צביז אזיה למח לי לית לן לגרועי הניאה דאז בלא אמאי דמוכחא לן האי פירכא אבל לענין אס הקים הוקס דלא מוכחא לן לא: **אימא אס ציוס אישה נדרה לומר שאין הבעל מיפר בקודמין**. ולמיעוטא הוה דאינטערין: **ומיניה**. כלומר ממאי דאמרת דבעל אינו מיפר בקודמין שמעינן שאין ארום מיפר בלא בשותפותיה דאז דהא ארום מיפר בקודמין כדמשמע מונדריה עליה נדריה שהיו עליה כבר והכי אפשר דלרום מיפר ולא בעל לאו משום שותפותיה דאז דמפר בזולתו דגבי אז ליכא קודמין. כנ"ל פירושא דשמעתא:

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רשי

מסורת הש"ס

(א) וגיטין לה: וט"ז, (ב) שייך לע"א, (ג) וניקדא בלא.

תורה אור השלם

1. ואשה פי תדר נדר לין ואסרה אסר בבית אביה במדבר ל ד 2. ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא

הגהות הב"ח

(א) גבי ראיבעית אימא הויה קידושין משמע ואימא אז לחודיה מיפר או ארום לחודיה מיפר אי"ב ואסרה איסר בבית אביה הניא אביה אותה למח לי השתא וכו' בלא (ב) שם אי"ב ואם בית אשה: (ג) שם ואימא ואם בית אשה: (ד) רש"י ד"ה ולא ממילא וכו' בלא ואם בית אשה נדרה לחודיה וממילא שמעת: (ה) ד"ה ואימא להכי סמך וכו' אותה לזאם היו: (ו) ד"ה אי"ב ואסרה וכו' כשהיא נערה: (ז) ד"ה וכו' מימא אז דמקיך רחמנא לזאם היו תהיה לאיש למח לי: (ח) ד"ה מיבעי ליה לאז הקמא הקים: (ט) ד"ה ואימא לעולם וכו' אי"ב ואם בית אשה: (י) ד"ה ומיניה כלומר מוחא וכו' בקודמין דבמה שנדרה כנ"ל והד"א עס ד"ה ארום:

פירוש הרא"ש

במילא שמעת בינה. דנדרים שנדרה צבימו הוה מיפר ואס היו תהי' למח לי ש"מ בלרוסה וא"ת אינטערין ואס היו תהיה לנשואה לערב הפרת בעל כהדיה דאז לומר שפניסל מפירין יחד וי"ל אי"ב לכמוז ואס בית אישה נדרה בתר קראי דהפרת אז ולישתוק מואס היו תהיה ומיחא אכמי קשה ימא דואס היו תהיה אייזי בין בלרוסה בין בנשואה ואס בית אישה נדרה אינטערץ דלון הבעל מיפר בקודמין. וי"ל לאו ממילא שמעת מינה כלומר כי מוקמת האי קרא לומר דלון הבעל מיפר בקודמין ממילא שמעת מינה כלומר דקרא דואס היו תהיה אייזי בלרוסה דהתם כמיז ונדריה עליה

דמפר בקודמין הלכך ע"כ האי קרא אייזי בלרוסה וקרא דבית אישה בנשואה: הויה בקדושין משמע. מדלגל כמיז תלקח או תנשא הלכך לא מלאת לאוקמא בנשואה: **אימא אב לחודיה מפר**. כהיה עבד מעיקרא ואחרני ארום שגם הוה יפר לחודיה: א"ב ואברה איסר בבית אביה למה לי. ליכתוב לקרא דואס היו תהיה שהאז מפר עם הארום כל אי לבדו ומקי"ו ידענא שמפר שלא במוקס ארום: **אימא אב ליבעי ארום**. כמו שהוכחו דע"כ לא מני מפר לחודיה אבל ארום לחודיה ליפר: וב"ת אב דכתב רחבמנא למה לי. רריך לערב הפרת אז בזהי ארום כי מה תועלת יש בהפרתו הוה לבדו אינו יכול להפר והפרת הארום מועיל בלא הפרת האז: ומשני נפקא מיניה בתערובתן. שאס קיים האז אין הבעל יכול להפר: ואם בית אישה נדרה לבאי בתביה. היו מני למימר דאינטערין לסלק הקמת האז דאי לא כמיז הך קרא ה"א דלרוסה ונשואה שוין בלא דכלאו הכי פריך ליה שפיר: ואימא לעולם ארום לחודיה מיפר. וכ"ת ואס בית אישה למח לי מקי"ו דלרום שמעינן ליה אינטערץ למימר דלון הבעל מפר בקודמין: ומשני וביניה. כלומר מהא דדרשנין מינה דלון הבעל מפר בקודמין ממילא שמעת דלרום לחודיה אינו מפר דאי מפר לחודיה תקשי לך בעל אינו מפר בקודמין ארום מיפר בקודמין בתמיה כלומר ע"כ ארום מפר בקודמין כדכתיב ונדריה עליה וכו' בשביל שננסא לגמרי לרשותו ונתמלק ממנו רשות האז הורע כמו שלא להפר מה שהיה מפר בתחלה לבדו בלא ע"כ מה שיפה כמו להפר כשהוא ארום בקודמין היינו משום שותפותיה:

ולאו ממילא. דלעולם אס היו תהיה אחי נערה המאורסה דאי כדקאמרת דסרווייהו בנשואה למח לי לא לכמוז בלא (ו) בית אישה לחודיה וממילא שמעת מינה דאינו מיפר בקודמין דמשמע אס בית אישה נדרה ולא מה שנדרה קודם לכן ואס היו תהיה למח לי שדייה בלרוסה שהבעל והאז מפירין נדריה: **ואיצעית אימא**. להכי לא מלאת לאוקומא להאי קרא ואס היו תהיה בלא בלרוסה דכתיב לשון הויה דמשמע קידושין כדאמרנין במוסקת קידושין (דף ה.) וילאס והיתם מקיס הויה לניאיה: **ואימא**. להכי (ו) סמוך הכמוז כי הניא אזיה אותה ואס היו תהיה לאיש לומר דאז מיפר לחודיה לבמוז ארוסה בלא הארום: **א"כ ואסרה איסר**. דאחא לאשמועינן דאז מיפר בזמן שהיא ברשותיה (ו) שהיא נערה למח לי למכתב ממילא שמעינן דודאי מיפר דהשתא במוקס ארום שיש לו לארום רשות בה האז מיפר לחודיה שלא במוקס ארום מיבעיא דאז מיפר לחודיה בלא ארום מיבעיא דאז מיפר עס הארום: **ואימא אז ליבעי ארום**. שאינו יכול להפר בלא ארום כדקאמרת אבל ארום מיפר לחודיה בלא אז: **וכי אימא**. אז דסמיך רחמנא (ו) לאס היו תהיה לו למח לי דדרשת לנערה דלכיה ובעלה מפירין נדריה: **מיבעי ליה דאס** (ו) הקים. שיש לו לאז בךך רשות בה דאס הקים נדריה אין הארום יכול שוב להפר אבל בלא הקמת אז מיפר בעל לחודיה: **אס כן**. דלרום לחודיה מיפר לא אינטערין לן קרא למימר דבעל מיפר נדרי אשמו דמקי"ו הוה דנפקא מה אס בעודה ארוסה שרשות שנייהן בה מזי למיפר ארום לחודיה כשנשאת שאין לאז רשות בה מיבעיא דמיפר בעל לחודיה בלא מדאינטרין קרא למכתב ואס בית אישה נדרה שמע מינה דלרום במוקס אז אינו מיפר לחודיה: **ואימא**. לעולם דלרום מיפר לחודיה ודקאמרת א"כ (ו) בית אישה נדרה למח לי לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין: **ומיניה**. כלומר (ו) מיהא דאמרת דאינטרין קרא להכי מיניה איכא למישמע נמי דלאו ארום לחודיה מיפר דהשתא ומה בעל לאחר שנישאת לו אינו מיפר בקודמין כמה שנדרה כשהיא ארוסה לו אינו יכול להפר עכשיו כשננסכה כולה ברשותו: **ארום מיפר בקודמין**. בתמיה. בזמן שהיא ארוסה ולא נכנסה ברשותו היכי מני מיפר לחודיה בזהי נדרים שנדרה כשהיתה ארוסה: **אלא לאו**. האי דלרום מיפר: **משום שותפותיה דאז**. דמיפר בזהיה אבל ארום לחודיה דודאי לא מני מיפר: **בין**

דואי להכי תאמ קרא לומר דהאז מיפר עם הארום: **ואימא אז ליבעי ארום**. שאינו יכול להפר בלא ארום כדקאמרת אבל ארום מיפר לחודיה בלא אז: **וכי אימא**. אז דסמיך רחמנא (ו) לאס היו תהיה לו למח לי דדרשת לנערה דלכיה ובעלה מפירין נדריה: **מיבעי ליה דאס** (ו) הקים. שיש לו לאז בךך רשות בה דאס הקים נדריה אין הארום יכול שוב להפר אבל בלא הקמת אז מיפר בעל לחודיה: **אס כן**. דלרום לחודיה מיפר לא אינטרין לן קרא למימר דבעל מיפר נדרי אשמו דמקי"ו הוה דנפקא מה אס בעודה ארוסה שרשות שנייהן בה מזי למיפר ארום לחודיה כשנשאת שאין לאז רשות בה מיבעיא דמיפר בעל לחודיה בלא מדאינטרין קרא למכתב ואס בית אישה נדרה שמע מינה דלרום במוקס אז אינו מיפר לחודיה: **ואימא**. לעולם דלרום מיפר לחודיה ודקאמרת א"כ (ו) בית אישה נדרה למח לי לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין: **ומיניה**. כלומר (ו) מיהא דאמרת דאינטרין קרא להכי מיניה איכא למישמע נמי דלאו ארום לחודיה מיפר דהשתא ומה בעל לאחר שנישאת לו אינו מיפר בקודמין כמה שנדרה כשהיא ארוסה לו אינו יכול להפר עכשיו כשננסכה כולה ברשותו: **ארום מיפר בקודמין**. בתמיה. בזמן שהיא ארוסה ולא נכנסה ברשותו היכי מני מיפר לחודיה בזהי נדרים שנדרה כשהיתה ארוסה: **אלא לאו**. האי דלרום מיפר: **משום שותפותיה דאז**. דמיפר בזהיה אבל ארום לחודיה דודאי לא מני מיפר: **בין**

דואי להכי תאמ קרא לומר דהאז מיפר עם הארום: **ואימא אז ליבעי ארום**. שאינו יכול להפר בלא ארום כדקאמרת אבל ארום מיפר לחודיה בלא אז: **וכי אימא**. אז דסמיך רחמנא (ו) לאס היו תהיה לו למח לי דדרשת לנערה דלכיה ובעלה מפירין נדריה: **מיבעי ליה דאס** (ו) הקים. שיש לו לאז בךך רשות בה דאס הקים נדריה אין הארום יכול שוב להפר אבל בלא הקמת אז מיפר בעל לחודיה: **אס כן**. דלרום לחודיה מיפר לא אינטרין לן קרא למימר דבעל מיפר נדרי אשמו דמקי"ו הוה דנפקא מה אס בעודה ארוסה שרשות שנייהן בה מזי למיפר ארום לחודיה כשנשאת שאין לאז רשות בה מיבעיא דמיפר בעל לחודיה בלא מדאינטרין קרא למכתב ואס בית אישה נדרה שמע מינה דלרום במוקס אז אינו מיפר לחודיה: **ואימא**. לעולם דלרום מיפר לחודיה ודקאמרת א"כ (ו) בית אישה נדרה למח לי לומר לך שאין הבעל מיפר בקודמין: **ומיניה**. כלומר ממאי דאמרת דבעל אינו מיפר בקודמין שמעינן שאין ארום מיפר בלא בשותפותיה דאז דהא ארום מיפר בקודמין כדמשמע מונדריה עליה נדריה שהיו עליה כבר והכי אפשר דלרום מיפר ולא בעל לאו משום שותפותיה דאז דמפר בזולתו דגבי אז ליכא קודמין. כנ"ל פירושא דשמעתא:

דמפר בקודמין הלכך ע"כ האי קרא אייזי בלרוסה וקרא דבית אישה בנשואה: הויה בקדושין משמע. מדלגל כמיז תלקח או תנשא הלכך לא מלאת לאוקמא בנשואה: **אימא אב לחודיה מפר**. כהיה עבד מעיקרא ואחרני ארום שגם הוה יפר לחודיה: א"ב ואברה איסר בבית אביה למה לי. ליכתוב לקרא דואס היו תהיה שהאז מפר עם הארום כל אי לבדו ומקי"ו ידענא שמפר שלא במוקס ארום: **אימא אב ליבעי ארום**. כמו שהוכחו דע"כ לא מני מפר לחודיה אבל ארום לחודיה ליפר: וב"ת אב דכתב רחבמנא למה לי. רריך לערב הפרת אז בזהי ארום כי מה תועלת יש בהפרתו הוה לבדו אינו יכול להפר והפרת הארום מועיל בלא הפרת האז: ומשני נפקא מיניה בתערובתן. שאס קיים האז אין הבעל יכול להפר: ואם בית אישה נדרה לבאי בתביה. היו מני למימר דאינטערין לסלק הקמת האז דאי לא כמיז הך קרא ה"א דלרוסה ונשואה שוין בלא דכלאו הכי פריך ליה שפיר: ואימא לעולם ארום לחודיה מיפר. וכ"ת ואס בית אישה למח לי מקי"ו דלרום שמעינן ליה אינטערץ למימר דלון הבעל מפר בקודמין: ומשני וביניה. כלומר מהא דדרשנין מינה דלון הבעל מפר בקודמין ממילא שמעת דלרום לחודיה אינו מפר דאי מפר לחודיה תקשי לך בעל אינו מפר בקודמין ארום מיפר בקודמין בתמיה כלומר ע"כ ארום מפר בקודמין כדכתיב ונדריה עליה וכו' בשביל שננסא לגמרי לרשותו ונתמלק ממנו רשות האז הורע כמו שלא להפר מה שהיה מפר בתחלה לבדו בלא ע"כ מה שיפה כמו להפר כשהוא ארום בקודמין היינו משום שותפותיה:

דאז שאין הארום יכול להפר לבדו וכשנשאה שמפר לבדו אינו מפר בקודמין: